

domsuligheden vækker ikke i Begyndelsen nær saa megen Harme som Valgretsuligheden, skønt den dog er langt mere skikket til at vække Harme. Vi Socialdemokrater ser paa den lige Valgret netop ikke som et Maal, men som Middel til ogsaa at skabe mere Ejendomslighed, til ogsaa at faa de fuldt ud reelle Uretfærdigheder ud af Samfundsordningen. Men saadan er nu en Gang den menneskelige Natur, og derfor tror jeg, der er noget i denne konservative Betragtning. Derfor forundrer det mig — ja, jeg ved egentlig ikke, om det forundrer mig, men det er sørgeligt interessant at se, at efter at det nævnte Blad i en hel Aarrække har indtaget en forstandig Holdning, falder det i Aftes, da endelig Regeringsforslaget foreligger, tilbage til Højres uforstandige Opfattelse. Det er et forbavsende Vidnesbyrd om, hvilken Magt Uforstanden har indenfor Højre. Endelig viser der sig een forstandig, og han kan kun være forstandig 2—3 Aar, saa maa han vende tilbage til Uforstanden, der, hvor Højres Klump sidder. Vedkommende Blad skriver i Aftes om dette Lovforslag, at hvis det gaar igennem, vil det ikke vare længe, før Flertallet i det foreslaaede Landsting vil blive radikal-socialistisk. Det kan jo kun glæde os og er i høj Grad smigrende for os, at dette konservative Blad mener, at faar vi den almindelige Valgret til Landstinget, endda i den ret indskrænkede Udstrækning, her er Tale om, er Socialdemokratiets Program af den Art og Socialismens Idé saadan, at Flertallet i Befolkningen naturligt kan slutte sig til os og paa ingen Maade kan slutte sig til Højre, ja, ikke en Gang til Venstre. Højre kan kun leve i Kraft af Valgretsprivilegierne, det kan kun eksistere, naar een Højremand stemmer mange Tusinde Venstremænd eller Socialdemokrater over. Det er dette Højreblads som hele Højres Opfattelse. Vi kan for saa vidt kun takke derfor. Min ærede Sidemand (Marott) siger, at det er desværre maaske ikke fuldkommen sandt. Det er sandt nok, at vi har Fremtiden for os, det er sandt nok, at vort Program og vor Idé vil, det tror jeg absolut, samle Flertallet af Befolkningen om sig, men heller ikke jeg tror, Højre har Ret i, at det gaar saa hurtigt, og navnlig tror jeg ikke, at det i og for sig gaar lettere og hurtigere paa den almindelige Valgrets Grund, end det gaar nu paa den privilegerede Valgrets Grund. Naar vi Socialdemokrater, skønt vi godt ser, at Fremskridtet gaar langsomt ogsaa paa den almindelige Valgrets Grund,

alligevel staar paa den lige og almindelige Valgrets Grund, er det, fordi vi ønsker Reformen ikke alene for Befolkningen, men ogsaa ved Befolkningen. Vi ønsker slet ikke, at vore socialdemokratiske Reformkrav skal gennemføres, førend et Flertal vil gennemføre dem. Vi staar paa den lige og almindelige Valgrets Grund, vi vil fremad paa den lige og almindelige Valgrets Grund og ikke paa nogen anden Grund. Derfor ønsker vi en Forfatningsrevision i den Retning, her er Tale om.

Naar jeg har tilladt mig at kritisere forskellige Punkter i Lovforslaget, og naar vi i Udvalget vil tillade os at stille Forslag om visse Forbedringer, er det netop for at fremme Sagen. Vi kunde i høj Grad have ønsket, at den højtærede Regering, samtidig med at fremsatte dette Lovforslag, havde fremsat Forslag om en kommunal Valgretsreform. Det forekommer mig, at særlig Bestemmelsen i den nuværende kommunale Valglov om de to Aars Ophold viser sig meningsløs netop i denne Sammenhæng, hvor den kommunale Valgret skal være Grundlaget for Sættelsen af Landstinget. Thi hvad man end mener om Bestemmelsen i den kommunale Valglov om de to Aars Ophold — vi er imod den, det ved De alle —, er det dog fuldkommen meningsløst, at denne Opholdsbestemmelse skal berøve Vælgere deres Valgret ved Landstingsvalgene, at fordi en Mand i Jylland er flyttet fra en Kommune til en Nabokommune, skal han af den Aarsag miste sin Indflydelse paa, hvem der skal være Landstingsmand for hele Jylland. Derfor maa jeg vel have nogen Ret til at mene, at dette Forfatningsforslag kan ikke gennemføres, uden at der enten samtidig dermed eller meget hurtigt derefter maa og vil blive gennemført en kommunal Valgreform. Det ved vi ogsaa — det erkender jeg —, at den nuværende højtærede Finansminister har udtalt under Forfatningsdebatten i 1909—10.

Et andet Punkt, hvor vi ogsaa mener, det vilde være rigtigt at gennemføre en Forbedring, er med Hensyn til Ordningen af Valgene til Folketinget. Det Hensyn til Befolkningstætheden, som der tages, har vi, det erkender jeg, stemt for flere Gange, fordi vi ikke kunde komme længere paa det Tidspunkt. Men det forekommer mig at være særlig urimeligt, efter at man nu fra alle Sider har sluttet sig til Tanken om Kommuneafstemning. Saa falder i Virkeligheden enhver saglig Motivering af dette Hen-